263. številka. V Ljubljani, v soboto 18. novembra 1922. Leto LV.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike.

Inserati: do 9 petit vrst á 1 D, od 10—15 petit vrst á 1 D 50 p, večji inserati petit vrsta 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici petit vrsta 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda" in „Narodna tiskarna" Knaflova ulica št. 5, pritličnо. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda" Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje Telefon štev. 34.

Dopise sprejema le neodpisane in zadostno frankovane. Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke: v Jugoslaviji vse dni po Din 1·— v inozemstvu navadne dni Din 1, nedelje Din 1·25

Poštnina plačana v gotovini.

„Slovenski Narod" velja:	V Jugoslaviji v Ljubljani	V Jugoslaviji po pošti	V inozemstvo
12 mesecev	Din 120·—	Din 144·—	Din 216·—
6 „	„ 60·—	„ 72·—	„ 108·—
3 „	„ 30·—	„ 36·—	„ 54·—
1 „	„ 10·—	„ 12·—	„ 18·—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno po nakaznici.

Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Avstrijsko vprašanje.

Mussolini hoče razdeliti Avstrijo, kakor smo poročali. Da je ta načrt izval vihar v deželi je razumljivo. Odmev drugod menda ne bo prevelik, Avstrija, namreč še ni zaenkrat tako daleč, da bi bila razdelitev edina rešitev njenega prebivalstva pred poginom, nasprotno, razmere so se v teku zadnjih dveh let v marsičem uredile. S tem seveda ni rečeno, da Avstrija morda res enkrat ne bi morala likvidirati svojega obstoja.

Angleži so optimisti glede Avstrije. Težko je reči, ali podpira ta optimizem trezno prevdarjeni študij razmer, ali pa morda le bolj progermansko in slavofobsko mišljenje Angležev.

V oktoberski številki revije »Fortnighty Review« je daljši članek posvečen avstrijskemu vprašanju. Pisec Mr. J. Ellis Barker se bavi najprej s finančno stranjo vprašanja, nato pa konča s sledečimi zanimivimi izvajanji:

»Trditev, ki se sliši pogosto, da avstrijske neprilike izvirajo iz mirovne pogodbe, iz kratkovidnosti in lakomnosti velesil, je popolnoma napačna. Avstrija je v stanu živeti in prospevati, čeravno se je njen položaj na neizbeglijiv način zelo spremenil. Po vsem tem je dežela v čisto istem položaju kot njen sosed, Švica. Švica je kot Avstrija večinoma gorata in preobljudena. Radi tega je odvisna od tujih narodov, kar se tiče večine prehrane in sirovin, ima pa še manj premoga kot Avstrija. Švica nima dohoda na morje, ravno tako kot Avstrija. A vkljub tem težkočam Švica izborno prospeva. Njeno poljedeljstvo in manufakturna industrija je visoko razvita in narod je patriotičen in zadovoljen. Švica ima kot Avstrija izredno važno strategično pozicijo v srednji Evropi, toda ni nevarnosti, da bi jo kaka tuja država zasedla ali jo sebi priklopila, zakaj Švicarji bi odločno branili svojo svobodo in nezavisnost napram vsakemu prišlecu. Švicarji so popolnoma složni, dasi se govore štirje različni jeziki v državi.

Avstrija naj gleda na to, da postane druga Švica. Avstrijci so zgubili življenjske pripomočke, ki leže izven dežele, toda imajo jih še vedno ogromno množino v deželi, in možno je, jih izrabljati. Vodni padec more dobavljati približno dva milijona k. s. njih industriji. Hidroelektrični razvoj v Avstriji je še daleč nazaj, če ga primerjamo z razvojem v Švici ali drugod. Avstrijci so izkušeni in zelo umetniški delavci. Možno jim je ustvariti velike industrije, enake onim v Švici, in silno lahko razširijo tujski promet. Avstrijski gozdovi morejo dobavljati mnogo več bogastva, kot so do sedaj. Slednjič zavzema Dunaj naravnost izredno lego z ozirom na južno in vzhodno Evropo. Dunaj je naravno središče za trgovino in kulturo v podonavskih deželah. Potencijalno bogastvo Avstrije je brezdvomno mnogo večje kot bogastvo Švice, toda rabi eksploatacije.«

Vse to, kar je povedal v tem članku angleški pisec, smo mi že opetovano povdarjali: Avstrija ima vse pogoje za življenje, toda njeno prebivalstvo se je že tako uživelo v misel, da more republiko rešiti pogina edino tuja gmotna pomoč, da ni več pristopno nobenemu treznemu prevdarku. Čakajoč na milijonske podpore iz inozemstva se lahkoživo udaja brezdelju in uživanju.

In to je ono zlo, ona rak-rana, ki gloda na telesu avstrijske republike. Država kot taka bi pač lahko živela, skromno sicer in s trudom, a živela bi vendarle, toda Avstrijci so se tako navadili udobnega in lahkega življenja, da jim absolutno ne gre v glavo, da bi morali sedaj v potu svojega obraza služiti svoj vsakdanji kruh. Zlasti Dunaj se nikakor ne more uživeti v nove, spremenjene razmere in v nov svoj položaj. Dunajčani so še vedno stari Fejaki, ki jih še niso izučile bridke skušnje izza zadnjih let. Dasi vidijo, da nevzdržno propada njih mesto, da je že zdavna prenehalo biti trgovski center v Srednji Evropi, vendar jih to ne moti, da bi brezskrbno ne veseljačili, kakor nekoč v oni zlati dobi, ko se je vse bogastvo velikega habsburškega carstva stekalo na Dunaj in omogočalo prebivalcem najbrezskrbnejše življenje.

Čemu bi tudi ne uživali, si mislijo, saj dobimo milijarde, ki se nam obetajo iz inozemstva.

A nihče ne pomisli pri tem, da bo treba te milijarde tudi vrniti. A kako, ko nihče več ne mara za delo, marveč vse le sanja o valčku in polki! Kaj pomagajo Avstriji, vzpričo takemu razpoloženju prebivalstva, milijonski inozemski krediti, ko bo denar šel svojo pot, ne da bi bil le za trohico izboljšan obupen finančni položaj avstrijske republike.

Inozemske podpore bodo pač za pol leta, menda tudi za eno leto zaustavile razpadalni proces, ki se razvija v Avstriji, docela ustavile ga ne bodo. Avstrijsko vprašanje bo za nekaj mesecev sicer odgodeno, a takoj na to se bo pojavilo s podvojeno vehemenco.

In ob koncu koncev bo Evropa, pa naj si še tako zatiska oči pred tem vprašanjem, vendarle postavljena pred alternativo: **dovoliti združitev Avstrije z Nemčijo** ali pa privoliti v to, **da Avstrijo razdele med seboj sosedne države.**

Tak završetek tega procesa je neizbežen, a čim dalje se bo ta proces zavlačeval, tem hujše pretresljaje v političnem, gospodarskem in finančnem oziru bo imel ob koncu za svoje posledice.

Uspeh „Gruppa d' Azione".

17. novembra.

Po poročilih, prihajajočih iz Rima, namerava fašistovska stranka sedaj, ko je dosegla svoj cilj, prenehati z nasiljem. Imeli smo že priliko, videti, da je ministrski predsednik Mussolini zapovedal evakuacijo po fašistih zasedenih institucij nasprotnih strank. Zato je verjetno, kar poroča glede goriškega občinskega sveta »Il Popolo Friulano«.

»Gruppo d' Azione«, ki ima v občinskem svetu večino, je sklical shod, da poroča svojim pristašem o svojem dosedanjem delovanju s posebnim ozirom na nove razmere v državi in da informira pristaše tudi v uspehu intervencije v Rimu, kamor je šla posebna deputacija, v kateri so bili župan Kom. Bonne, podžupan Camisi in bivši kapitan Le Lieve.

Deputacija je bila sprejeta prav prijazno. V razgovorih z raznimi vplivnimi osebami je deputacija obrazložila svoje stališče in posrečilo se ji je dokazati, da ni nikakega povoda smatrati »Gruppo d' Azione« kot protinarodno stranko. Vlada je celo odobravala njegovo politiko sodelovanja z drugorodnim elementom (allogeni) in odobrava vsak poskus, ki stremi za tem, da se ti elementi vedno bolj pritegnejo k aktivnemu sodelovanju v splošni blagor države. Tako politiko bo vlada brezpogojno podpirala.

List pravi nadalje, da je dobil vtis, da se vlada resno peča z mislijo, kako bi odstranila v Gorici spore med posameznimi narodnimi strankami. **O kakem razpustu občinskega zastopa ni bilo v vseh pogovorih niti govora,** zato smatra deputacija, da so tozadevne alarmantne vesti brez podlage.

Govorilo se je tudi o administrativni ureditvi goriške pokrajine. Kakor znano, je vlada razpustila pred par dnevi centralni urad v Rimu in druge institucije, ki so jim pripadale dosedaj zadeve novih pokrajin. Ker se ustanove posebni pokrajinski sveti, vlada ničesar ne ukrene, kar bi ne odgovarjalo željam in koristim prebivalstva. Iz oficijoznih izjav se zdi nadalje verjetno, da se obenem z upostavitvijo pokrajinskih svetov razpustijo deželni odbori ter da prevzamejo njihove posle posamezne prefekture.

Mussolinijev program dela.

IZJAVE MUSSOLINIJA O SMERNICAH ITALIJANSKE NOTRANJE IN ZUNANJE POLITIKE.

— **Rim, 16. nov.** (Izv.) Na današnji seji zbornice je podal Mussolini glavne smernice o bodoči italijanski zunanji in notranji politiki. Mussolinijev govor je bil zelo karakterističen in že stilizacija govora je bila povsem drugačna od dosedanjih oficijelnih izjav italijanskih vlad. Mussolini je med drugim izvajal:

V drugič — prvikrat je bilo maja 1915. — je italijanski narod strmoglavil kabinet in si postavil ministrstvo brez ozira na to, kakšne osebe imenuje parlament. Da ve ves svet, izjavljam:

Jaz sem tukaj, da branim največjo pridobitev revolucije, branim vas, pristaše črnih srajc, fašiste, in da privedem do veljave vaše sile, ki jih vporabljam za razvoj, napredek in kot faktor ravnovesja v zgodovini naroda. Stavil sem si pa sam tudi meje. Rekel sem si: Najvišja modrost je, da vas ne zapustim tudi po dobljeni zmagi. Sestavil sem koalicijsko vlado ne v ta namen, da dobim parlamentarno večino, ki je ne potrebujem, marveč v ta namen, da preko stranke združim vse one, ki hočejo narod rešiti iz nevarnosti.

Govoreč o zunanji politiki je Mussolini naglašal: **»Glede zunanje politike moram izjaviti, da so izginile mnoge bojazni. Naša zunanja politika se opira na ta temelj:**

Mirovne pogodbe, pa naj si bodo slabe ali dobre, se morajo izvesti, ker so podpisane in ratificirane. Ako se tekom izvršitve pokaže njih absurdnost, je lahko misliti na možnost poznejše proučitve obojestranskih pozicij.

Dogovori, ki so bili sklenjeni v Santi Margheriti z Jugoslavijo so predloženi parlamentu. Italija bo nadalje zasledovala politiko ponosa in narodne koristnosti. Enostavna je formula: »Nič za nič!« Kdor želi od nas imeti praktičnih dokazov prijateljstva, jih mora tudi sam pokazati.

Zelo pomenljive so besede Mussolinijeve glede **ohranitve državnega sistema velike antante.** Mussolini je kratko izjavil, da je Italija tudi za ohranitev antante, toda Italija želi, da postane antanta v resnici homogen blok v ravnovesju držav z enakimi pravicami in dolžnostmi. V nasprotnem slučaju **bije** antanti zadnja ura in Italija dobi **zopet** svobodo kretanja. Mussolini želi, da **se** antanta spremeni v enakopraven blok.

V nadaljnem svojem ekspozeju je ministrski predsednik kratko očrtal razmerje Italije do sosednih in drugih evropskih držav. Glede razmerja do Jugoslavije je Mussolini lapidarno izjavil:

»Odnošaji do Jugoslavije in Grške so korektni!«

Obširneje je govoril o ciljih notranje politike. Mussolini je svoj program za konsolidacijo notranjih razmer poudaril s tremi besedami: Program moje vlade se zrcali v geslu: »Varčnost, delo in disciplina!« Mussolini je priznal težki položaj italijanskih financ, upa pa, da se kmalu izboljša. V državni upravi zahteva red in disciplino. Povsod je treba varčno gospodariti. Jamči svobodo državljanov, jamči za svobodo tiska in zborovanja. Končno je Mussolini o poziciji svoje vlade svečano izjavil: »Naša vlada ima trdno podlago v vesti naroda in se opira na najboljše in najsilnejše sinove Italije. Domovina je združena! Nobenih nepotrebnih besedi! Idimo na delo, da zagotovimo procvit in blagor domovini! Bog naj mi pomaga, da izvršim težavno nalogo do zmagovitega konca!«

Vladna kriza v Nemčiji.

— **Berlin, 16. nov.** (Wolff.) Organ ljudske stranke »Die Zeit« javlja: **Generalni ravnatelj družbe Hapag, Cuno, je sprejel mandat za sestavo državnega kabineta.**

— **Berlin, 17. nov.** (Wolff.) Državni predsednik je poveril sestavo vlade tajnemu svetniku Cuno, generalnemu ravnatelju Hamburg-Amerika črte. Cuno je mandat sprejel in je tekom včerajšnjega dneva vodil prve razgovore s politiki.

SKRINJICA „JUGOSLOVANSKE ZAJEDNICE" JE – ZADNJA!!

Miran Jarc:

Bog in pustolovec.

I.

Zagonetni prijatelj.

Snoči sem se po mnogih letih sešel na postaji s svojim nekdanjim prijateljem I.

Zopetno snidenje s človekom, ki je nekoč imel pravico čitati celo moje najskrivnejše zapiske, pa ni bilo edini vzrok mojega vznemirjenja, temveč mnogo bolj njegova zunanjost. V spominu mi je ostala njegova nenavadna vitka postava, nemirne temne oči in vedno kakor za beg pripravljene noge, ki so ga vselej zanašale v odljudene goščave, v skrite podzemske krčme in včasih tudi v stranske kapele po cerkvah v našem mestu.

Takrat je bil I. z mano vred ponižen uradnik pri nekem podjetju. Ker sva bila oba v primeri z drugimi posebneža, sva našla vedno pogosteje priliko da zaupnega pogovora, ki je nama bil bogato nadomestilo za vse zabave, na katerih so najini vrstniki našli uteho od dnevnega sedenja v pisarni.

Proučevala sva prirodne pojave in zamišljala iznajdbe, ki sva jih v čudni vznemirjenosti le slutila, vsled česar so se drzne zasnove ob vsakem resnejšem poskusu, da jih pridrživa, porazgubile v zavite rove misli.

Moj prijatelj pa je moral nenadoma odpotovati na pogreb svojega očeta v H., od koder se ni več vrnil. Nekaj tednov je ostal doma, da je uredil gospodarstvo, nato je pri podjetju zaprosil pismeno za odpust, nakar je vsled okoliščin, ki mi jih je vedno prikrival, odpotoval v Ameriko, kjer je ostal do konca vojne. V tej dobi sem živel z zavezanimi duhovnimi očmi in s krinko na obrazu, ostal sem tih in sam in vedno isti do snoči, ko sem se na postaji zopet sešel s prijateljem.

Ko se mi je približal, sem se začudil: ali je on? Njegove prej nemirne oči so sijale sedaj nenavadno ostro in osredotočujoče, da sem moral zmedeno povesiti glavo. Njegovi prej omahujoči koraki so bili zdaj odločni in premočrtni.

Ko mi je podal roko, me je pogledal očetovsko skrbno, da sem se začutil majhnega in slabotnega.

»Ah, ti . . .« sem vztrepetal.

»Da, jaz, Deletur!«

»De-le-tur? . . .«

»Moje ime je že dolgo Deletur! — Toda to ni važno, ne čudi se. Ime je ime. Važno je, da me spremiš v hotel Erop'an. Tam izveš ostalo.«

Nagonsko sem ubogal. Med potjo me je Deletur — čemu tako ime? — parkrat ostro opomnil, da hodim prehitro, da se preveč upogibljem, da moram kmalu k brivcu in da moj klobuk že ponošen, in te opazke so me ponižale, kot da bi na primer kdo komu vpričo njegovega dekleta ali žene dejal: »Ti si usmiljenja vreden človek, ker si omejen; idiot si, glej no, tvoja glava ima tako smešno obliko . . .«

Ko sva s prijateljem stopila v hotelsko sobo v drugem nadstropju, mi je on ponudil stol, sam pa je sedel meni nasproti, tako, da mu je žarnica razsvetljevala le pol obraza, vsled česar je postal njegov izraz še odločnejši, kot iz kamena izklesan.

Prižgala sva si cigarete, nakar mi je on položil roko na rame in me vprašal: »S kom občuješ?«

Naštel sem mu troje imen: nekega slikarja, mehanika in upokojenca, ki se je bavil na svoj posebni način z naravoslovjem in matematiko.

Moj prijatelj se je prezirljivo nasmehnil: »Po the sploh nisem vprašal. Mislim namreč . . .«

»Ženske? . . .«

»Čemu?« je odvrnil malomarno in prekrižal noge, »slabo, slabo znamenje, dragec. Človek pride takole iz tujine v nadi, da mu njegov prijatelj pove vse zanimivosti domačije, na primer kako se razveseljuje in kratkočasi državni krmar, kako se poti dvorni pesnik, ko sestavlja himne za svečanostne prilike, itd. Skratka, mislil sem, da me nocoj povabiš v visoko družbo, v najvišjo družbo, ti pa veš samo za uboge slikarje, mehanike in kaj vem . . . eh, neroden človek si! «

Res, v tem hipu sem začutil, da sem neroden človek. Spomnil sem se, da se tako in tako imenujem, da sem torej čisto svojevrstna oseba, ki sta jo družba in država priznali. In čudno: zdaj sem se zasramoval svoje osebe. Res, prekratke noge imam in oči — živo sem začutil — prevelike. Kaj sem morda sam tega kriv, sem se potolažil, a v pribodnji sekundi sem pomislil: morda pa sem tega res sam kriv. Prijatelju se nisem upal pogledati v oči in sem v zadregi poiskal vžigalice.

»Saj ti vendar cigareta gori!«

»Ah, seveda«, sem se zmedel, on pa me je dobrosrčno pogledal in zopet segel z roko proti meni. Položi mi jo na rame, sem si rekel in se celo sklonil k njemu, boječ se, da me ne doseže. Pri vsem tem pa sem čutil neskončno ponižanje in zazdelo se mi je, da sem mrtva stvar, dasi je v meni zavpilo živo sovraštvo, ki je bilo, kot sem spoznal kasneje, posledica moje pra-laži, in kar je menda tudi moj tovariš zapazil, kajti pomiril me je: »Ne igraj komedije, saj si vendar mož! Vrag te vzemi, kaj so ti roke odrevenele? (Zganil sem z rokami in jih preložil, kot bi hotel nasprotno dokazati.) Le brez skrbi! Razumem, po dolgi odsotnosti je vsako svidenje vedno malce vznemirljivo. To že preide. Pa vesel bodi! Nocoj boš še v imenitni družbi. S čimer mi moreš postreči ti, ti bom jaz. (Kaj mi mar za imenitno družbo, sem si mislil in obšla me je tesnoba). Želel bi samo še izvedeti, kje bi nocoj utegnila dobiti na primer njegovo visokost državnega krmarja«.

»Državnega krmarja . . . Kaj misliš?!«

(Dalje.)

Volitve na Angleškem.

ZMAGA KONSERVATIVCEV. — NAPREDOVANJE SOCIALISTIČNIH GLASOV.

— **London**, 16. nov. (Reuter.) Do danes zjutraj je bilo izvoljenih: 159 konservativcev, 66 članov delavske stranke, 25 neodvisnih liberalcev, 22 narodnih liberalcev in 8 kandidatov različnih manjših strank.

Min. za zrakoplovstvo Hoare in bivši minister Mac Namara sta med izvoljenimi. Državni podtajnik za notranje zadeve Stanley in priganjač konservativcev Lislie Wilson sta podlegla. Dosedanji rezultati prihajajo po večini iz mestnih in industrijalnih volilnih krajev. Kakor javljajo »Daily News«, **so konservativci doslej izgubili 27 sedežev, nacionalni liberalci 16 sedežev, dočim so pridobili delavska stranka 36 in neodvisni liberalci 10 mandatov.**

— **London**, 16 .nov. (Izv.) V volilnem okraju Widmes (Lancashire) je je premagal konservativec **Clayton s 14.879 glasovi voditelja delavske stranke Hendersona**, ki je dobil le 12.897 glasov. Po rezultatih, objavljenih danes ob 2. popoldne, so bili izvoljeni: **204 konservativci, 96 narodnih liberalcev, 29 neodvisnih liberalcev, 76 članov delavske stranke in 8 neodvisnih.** Minister za narodno zdravje je podlegel liberalnemu kandidatu. Najnovejša vest veli, da je dosedaj dobila delavska stranka 100 sedežev.

— **London**, 16 .nov. (Wolff.) Kakor javljajo listi je bil Kennworth v Hullu ponovno izvoljen kot kandidat neodvisnih liberalcev Znani pacifist Buxton je izvoljen kot kandidat delavske stranke proti konservativnemu kandidatu. Delavski vodja Ben Tillet je zmagal v North Salfordu z večino 21 glasov.

— **London**, 16 .nov. (Wolff.) Londonski listi splošno omenjajo **nenavadno zmago delavske stranke in neodvisnih liberalcev, kakor tudi veliki poraz Lloyd Georgejeve skupine.** »Morningpost« napoveduje kombinacijo Asquithovih liberalcev z delavsko stranko v spodnji zbornici. Prihaja do sklepa, da nobena treh strank, ki prihajajo v poštev za tvoritev večine, nima sama zadostne večine razun v zvezi s kako drugo ostalih strank.

— **London**, 16. nov. (Izv.) Po dosedanjih poročilih je bila udeležba pri volitvah v parlament zelo velika. V nekaterih industrijskih volilnih okrajih se je odzvalo 70 do 80 odstotkov volilcev. Po sedanjih rezultatih sodeč, je skoraj gotovo, da si Bonar Law pribori večino v parlamentu. Za to potrebuje 327 mandatov.

Popolna zmaga konservativcev

— *London*, 16. nov. (Woflf.) Do danes ob 6 .zvečer so bili znani definitivni rezultati volitev: **343 konservativcev, 47 liberalcev Lloyd Georgejeve skupine, 53 liberalcev Asquithove skupine, 130 pristašev delavske stranke in 13 neodvisnih .**

Sestanek antantinih državnikov.

— **Pariz**, 16. novembra. (Izv.) Vse vesti o vsebini angleške spomenice je treba sprejeti z veliko rezervo. V informiranih krogih trde, da spomenica absolutno ne omenja dveh najvažnejših vprašanj: diktat miru Turški in vprašanje morskih ožin. Spomenica obravnava samo vprašanje demilitarizacije morskih ožin, razorožitev Turške, odstranitev splošne vojaške službe, vprašanje Carigrada, ukinjenje nekaterih fiskalničnih kapitulacij, vprašanje mešanih sodišč in zaščito narodnih manjšin. Poincaré je v načelu odobril angleško spomenico in je to včeraj v posebni verbalni noti naznanil v London. Po poročilih pride Lord Curzon v soboto v Pariz. Sestanek Poincareja, Curzona in italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija se vrši pred otvoritvijo orijentske mirovne konference v soboto in v nedeljo. Kraj sestanku je določeno mestece Territette, ki se nahaja ne daleč od Lausanne.

ITALIJANSKI POSLANIK V ZRAKOPLOVU.

— **London**, 16. novembra. (Izv.) Iz Rima javljajo listi vest, da odpotuje novi italijanski poslanik Della Torretta v London. Del poti napravi Della Torretta z zrakoplovom. Mussolini hoče tudi posebno naglašati prijateljstvo Italije do Anglije.

SEŽIGANJE PETDINARSKIH BANKOVCEV.

— **Beograd**, 16. novembra. (Izv.) Narodna banka je včeraj sežgala vse iz prometa potegnjene petdinarske bankovce. Celokupno je bilo sežganih za 24 milijonov 826.650 dinarjev bankovcev.

ARETACIJA POLJSKEGA KOMUNISTIČNEGA POSLANCA.

— Varšava, 17 .nov. (Izv.) Na novo izvoljen komunistični poslanec Rybacky je bil na nagloma aretiran. Vzrok še ni znan.

POLITIČNE VESTI.

= **Avdijenca.** Iz Beograda javljajo: Ni. Vel. kralj Aleksander je včeraj v daljši avdijenci sprejel celokupno predsedstvo narodne skupščine. Kralj se je dlje časa razgovarjal z dr .Lukiničem o parlamentarnem delu in se zanimal zlasti za zakone, ki bodo tekom najkrajšega časa predloženi narodni skupščini v razpravo.

= **Odpust praškega poslanika dr. Vošnjaka.** »Službene Novine« z dne 14. t. m., št. 255, priobčujejo kraljevski ukaz, s katerim se stavlja poslanik v Pragi dr. Bogumil Vošnjak na razpoloženje. O tej stvari piše »Pravda«, glasilo demokratske stranke: »Vprašanje dr. Vošnjaka, našega poslanika v Pragi, je bilo rešeno včeraj tako, da je podpisan ukaz, s katerim je g. Vošnjak stavljen na razpoloženje kraljevski vladi. O tej zadevi smo se obrnili za informacijo na samega dr. Vošnjaka, od katerega pa nismo dobili druge informacije kakor to, da se bo to vprašanje že rešilo. Kakor vse kaže, goni dr. Vošnjak svoje prijatelje v narodni skupščini h koraku, da bi proglasili svoje nadaljnje delovanje v vladi odvisno od njegove afere.« — Med dnevnimi vestmi pa javlja isti list: »Ukaz o stavljenju na razpoloženje našega poslanika v Pragi dr. Vošnjaka je bil snoči na zahtevo poslancev Samostojne kmetijske stranke obustavljen. Dr. Vošnjak je dobil dopust.«

= **Češkoslovaški fašisti.** Fašistovska organizacija se je ustanovila tudi na Češkem. Organizacija objavlja sedaj tele svoje zahteve: Noben češkoslovaški minister ne sme odstopiti ali zamenjati niti koščka češkoslovaške zemlje brez predhodnega pristanka češkoslovaškega naroda. Nezanesljivi častniki nemške narodnosti se morajo takoj odpustiti. Ti cficirji ne smejo predvsem ostati v onih polkih, kjer se nahajajo vojaki češkoslovaške narodnosti. Trpljenju češkoslovaških narodnih manjšin je treba že enkrat napraviti energično konec. Nadalje zahtevajo: v vseh uradih in šolah se naj varuje narodni značaj republike; na vsi črti je treba pričeti s štedenjem; osnovati je treba kazenske zavode za vse lenuhe; uvesti je treba smrtno kazen za špijone, veleizdajalce in one, ki so poneverili državno imovino.

= **Rusko deficitno gospodarstvo.** »Petr. Pravda« poroča, da je sovjetska vlada sklenila znižati izdatke državnega proračuna za zadnje četrtletje t. l. na 300 milijonov zlatih rubljev. Potrebna bi bila še nadaljna redukcija, glede na klaverno finančno stanje pa absolutno ni izvedljiva. Kljub vsem omejitvam je primanjkljaj še vedno ogromen, ker davki in drugi državni dohodki krijejo samo deseti del izdatkov. Da bi se davki zvišali, na to ni več misliti, tako ne preostaja sovjetom nič drugega nego nova izdaja mase papirnega denarja.

= **Wilson obsoja Ameriko.** Iz Washingtona poročajo, da je Wilson v svojem govoru izjavil, da Amerika ni storila niti koraka za vzdrževanje svetovnega miru. Obsojal je politiko senata, ki se je bavil s posojilom raznim državam, namesto da bi ščitil čast in mir na svetu.

= **Reforme sovjetov.** Na zadnjem kongresu III. internacijonale je Ljenin nastopil z ostro kritiko sedanjega sovjetskega režima. Kongres je sprejel ustavo, ki priznava **osebno lastnino in nasledstvo. Uničen je tudi dekret o prisilnem delu.**

= **S komunističnega kongresa v Petrogradu.** 7. t. m. se je zbralo v Petrogradu s Trockijem 70 voditeljev ruske revolucije in 45 drugih deželnih komunističnih prvakov. Turki in Grki si stiskajo roke, Nemci in Francozi si zagotavljajo, da goje samo bratska čustva, Serrati in drugi italijanski komunisti preklinjajo Mussolinija, Kitajci, Japonci, Tatari in drugi se pogovarjajo o svojih razmerah. Polno rdečih zastav, vojne ladje v pristanišču so dekorirane, častniki rdeče armade nosijo nove rdeče hlače. Tako so proslavili peto obletnico ruske revolucije in četrto sejo tretje internacijonale. Delegatje so prišli tudi iz Anglije in Amerike.

Julijska krajina.

— **Dve promociji goriških Slovencev v Italiji.** V Bolonji je promoviral za doktorja prava goriški rojak Edvard Leban, v Padovi tudi za doktorja prava pa Venceslav pl. Reya, sin znanega dolgoletnega župana v Kozani v goriških Brdih.

— **Razprava zaradi dogodka na Krnu.** Pred sodnijo v Gorici se je pričela včeraj 16. t. m. kazenska razprava proti 7 Slovencem, ki so obtoženi, da so poškodovali italijanski spomenik na Krnu. Neverjetno, da je prišlo ra razprave, ko je vendar ugotovljeno po strokovnjakih, da je poškodbo povzročila strela. Ali fašistovsko glasilo v Trstu je že pretekli teden opozorilo goriške fašiste na to razpravo in jim ukazalo, **da morajo ta dan rešiti fašistovsko čast.** S tem je povedano dovolj. Razpravi predseduje svetnik Vinci. Obtožence zagovarja odvetnik dr. Flego.

Gospodarstvo.

Dipl. ing. H. Heng:

KONCENTRACIJA PRODUKCIJE.

Fabrikat in oddajna možnost.

Industrija sledi danim konjukturam neposredno. Čim večja in trajnejša oddajna možnost se obeta, tem racijonelnejše se da urediti obrat po načelu specijalizacije (skrajne delodelitve) in tem cenejši, tehnično popolnejši izdelek je moč producirati.

Velike konjukture so na najplodonosnejši način vplivale na tehnično-fabrikatorni razvoj. Obratno pa je ta razvoj ustvaril oddajne možnosti s tem, da mu je bilo mogoče po načelu špecijalizacije producirati izdelke izvrstne kakovosti po nenavadno nizkih cenah, ki so na ta način postali dostopni širokim krogom publike.

Vidimo torej, da je oddajna možnost često primerni faktor, ki določuje obseg podjetja in s tem način fabrikacije. »Čim večji obrat, tem manjši so produkcijski stroški fabrikata,« to je stara resnica, ki se je izkazala že ob priliki prvega razmaha stare angleške tekstilne industrije. Ako je torej dana velika oddajna možnost, je dan glavni predpogoj velikemu, tehnično dovršenemu obratu in efekt je — **dober in ceneni izdelek.**

Oddajna možnost je utemeljena v konjukturi domačega trga ali pa že izpočetka na eksportu. Navadno se razvije na podlagi obsežnega domačega konzuma tudi možnost eksporta ali obratno.

Vsekakor je obsežen domači konzum najboljša in najzdravejša podlaga za uspeh podjetja in za razvoj eksportne industrije. Klasični primer k tem besedam je industrijalni razvoj Amerike. Dežela s preko 100 milj. prebivalcev, vajenih posluževati se vseh potrebščin moderne civilizacije, nudi oddajne možnosti, ki presegajo možnosti vsake druge dežele.

Tej velikanski trajni konjukturi sledi industrija neposredno. Tehniki, posebno modernim fabrikacijskim metodam je dano najširše polje udejstvovanja. Principom tehnične ekonomike sledi fabrikacija lahko v najskrajnejši obliki. Posledica so fabrikacijske metode z deloštedljivimi stroji, katerih evropska industrija v mnogih slučajih sploh ne more povzeti.

Kakor je v eni smeri oddajna možnost odločilna za obseg obrata, tako je v drugi kakovost izdelka. Bodisi da je posebnost izdelka utemeljena na izumu, ki je skrivnost podjetja, ali pa na posebnosti surovine, iz katere se izdeluje itd., zavzema tak fabrikat izjemno stališče. Način fabrikacije v takem slučaju ni v toliki meri predpogoj za uspeh, ker tak fabrikant ni v toliki meri podvržen konkurenci.

Nacijonalna industrija se udejstvuje internacijonalno in si skuša osvojiti vedno širši trg. Tako si poveča oddajno možnost in ustvari podlago uspešne fabrikacije. Ta medsebojni vpliv oddajne možnosti in kakovosti fabrikata učinkuje torej na vrlo plodonosen način in je vir napredka v industriji.

Industrija, ki prikroji svoj obrat mali lokalni potrebi, hoče pa producirati fabrikat, ki je na internacijonalnem trgu zastopan v najboljši in najcenejši kakovosti, se loti neuspešnega, da ne brezupnega dela. Zaščitna carina tu ne more trajno pomagati. In če pomaga, se to zgodi le na škodo konzumenta.

Ustanavljanje zdravih industrij je mogoče le na podlagah, na katerih je utemeljen razvoj obstoječe moderne industrije, namreč na koncentraciji produkcije in zdravi trgovski podlagi.

* * *

BILANČNO STANJE NARODNE BANKE

dne 8. novembra 1922.

Aktiva.

1. Metalna podlaga ...	396,372.223·14	D
2. Dana posojila	1.567,001.091·52	»
3. Prejemki od države .	4.565,317.222·76	»
3. Zastavne držav. domene	2.138,377.163·00	»
Skupaj ...	8.667,067.700·42	D

Pasiva.

1. Glavnica vplačana ..	17,833.300·00	D
2. Rezervni fond	2,232.747·87	»
3. Novčanice v obtoku .	5.146,949.160·00	»
4. Razne obveze	1.305,768.917·41	»
5. Terjatve države	2.138,377.163·00	»
6. Saldo raznih računov	55.906,412·14	»
Skupaj ...	8.667,067.700·42	D

Od zadnje objave se je obtok bankovcev pomnožil za 28,878.690 dinarjev.

— **g Novosadska blagovna borza.** Novi Sad, 15. novembra. Cene v dinarjih: Pšenica bačka 370—375, ječmen bački 262.50, oves bački 252.50 do 256.25, koruza bačka 182.50, fižol beli 340, moka pšenična »0« 537.50 do 550, »2« 520 do 525, »5« 456.50, »6« 407.50, otrobi 150 do 152.50, orehi 412.50.

— **g Novo odvetniško in notarsko tarifo** je izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani. Lična brošurica velja s poštnino vred Din. 8.00.

Borba za Ljubljano.

SOMIŠLJENIKI!

»Jugoslovenska zajednica«, katere glavni cilj je, da ohrani Ljubljano narodno in napredno, sklicuje te-le shode:

V petek, 17. t. m.:
za dvorski okraj v salonu gostilne pri Mraku na Rimski cesti. Na shodu govore kandidatje dr. Vladimir Ravnihar, Ivan Tavčar in Ivan Jelačin,
V soboto, 18. t. m.:
za kolizejski okraj v gostilni pri Kačiču na Dunajski cesti št. 58.
Za Šiško v gostilni pri Anžoku na Vodnikovi cesti.
Za Vodmat v gostilni pri Pavšku na Martinovi cesti.
Začetek povsodi ob 8. zvečer.
Na vseh teh shodih se bo razpravljalo o komunalni politiki. Somišljenike, katerim je pri srcu blagor in bodočnost Ljubljane, vabimo, da se teh volilnih shodov v čim največjem številu udeleže. Volilnih odborov v posamnih okrajih dolžnost je, da z živahno agitacijo poskrbe za številno udeležbo.

— **Shod »Jugoslovenske zajednice« za dvorski okraj.** *Vse naše somišljenike v dvorskem okraju obveščamo, da priredi »Jugoslovenska zajednica« prvi svoj shod v petek 17. t. m. zvečer ob 20. v salonu gostilne pri Mraku. Na shodu govore dr. Vladimir Ravnihar, Ivan Tavčar in Ivan Jelačin. Somišljenike pozivamo, da se zanesljivo udeleže tega prvega volilnega shoda in da skrbe za veliko udeležbo.*

— **Sestanek volilnih odborov »Jugoslovenske zajednice«.** Snoči se je vršil v gostilniških prostorih »Narodnega doma« sestanek krajevnih volilnih odborov »Jugoslovenske zajednice«. Udeležba je bila naravnost sijajna. Z vseh ljubljanskih okrajev so prihiteli polnoštevilno zaupniki, ki so prevzeli težko nalogo, da vodijo v posamnih okrajih in na voliščih agitacijsko delo. Zbranih je bilo nad 350 somišljenikov, tako da ste bili obe gostilniški dvorani natlačeno polni. Sestanek je otvoril g. Rudolf Juvan, ki je izrazil svoje zadoščenje nad sijajno udeležbo in podal nekatera potrebna navodila za agitacijsko delo. Nato je govoril nosilec kandidatske liste »Jugoslovenske zajednice« g. dr. Vladimir Ravnihar, kateremu so zborovalci priredili navdušene ovacije. Za njim je govoril g. Ivan Tavčar, pozivajoč na vstrajno delo, ki bo doneslo »Jugoslovenski zajednici« sigurno zmago. Nato so se konstituirali posamni krajevni volilni odbori, ki stopijo z današnjim dnem v funkcijo. Na sestanku je vladalo splošno navdušenje in vsi zborovalci so se razšli z neomajnim zaupanjem in v trdnem prepričanju, da si bo »Jugoslovenska zajednica« izvojevala vspričo tako številnim požrtvovalnim delavcem za svojo stvar zmago nad vsemi ostalimi strankami.

— **Mladini in uradništvo.** Iz uradniških krogov nam pišejo: »Zvestoba za zvestobo!«, tako je klicalo »Jutro« z dr. Žerjavom volilcem pred volitvami v konstituanto! Še danes mi je v spominu uvodni članek »Jutra«, ki se je končal s klicem: »Zvestoba za zvestobo!« — Kako so bili »Jutrniki« svojim volilcem »zvesti«, najbolj čutijo volilci-državni uradniki, ki so drli čez drn in strn za JDS na volišča. Nikdar še ni uradništvo toliko trpelo in prosilo pomoči, kakor pretekli dve leti, žalibog se nihče ni zganil, prošnje uradnikov, ki žive vsled neznosne draginje v skrajni bedi, ostale se klici vpijočega v puščavi. Če bi se ne bližale volitve, bi prav gotovo še ne bilo predloga o pragmatiki v narodni skupščini, in »zvestoba« JDS je do volilcev-uradnikov tako velika, da je uradništvo moralo celo Njegovo Veličanstvo kralja prositi, da je posredoval in zahteval takojšnjo rešitev uradniškega vprašanja po skrajšanem postopku! Med tem, ko so JDSarji spravili tržnega nadzornika g. Ribnikarja za šefa socijalne politike brez kvalifikacije v IV. čin. razred, se niso brigali za drugo uradništvo in so dopustili neutemeljene redukcije in maksimiranje draginjskih doklad. Društvo konceptnih uradnikov s svojim predsednikom dr. Rutarjem na čelu je javno protestiralo proti imenovanju g. Ribnikarja na tako odlično mesto, ker so se konceptni uradniki upravičeno čutili prikrajšane, zakaj taka mesta so težko pristojna celo izvrstno kvalificiranim starim strokovnjakom - pravnikom. Imenovanje Ribnikarja v IV. razred je učinkovalo kot zaušnica vsemu uradništvu s strani »Jutrove« gospode. Uradniki z izvrstno kvalifikacijo, ki službujejo že 30 in več let in ki so že osiveli v službi, dosežejo komaj VII. in VI. razred, dočim sedi »mladenič okroglih lic« g. Ribnikar v mehkem naslanjaču v IV. razredu, kjer igra ulogo šefa, uganja »visoko politiko« in hoče komandirati inteligenco, da bi plesala tako, kakor on žvižga. Pri tem pa se pritožuje, da ima samo 2000 dinarjev mesečne plače. Vprašamo, kdo izmed ostalih uradnikov pa ima tako plačo? Sramotno nizke plače z draginjskimi dokladami sedaj ne zadostujejo niti za pol meseca. Saj dobi uradnik-pravnik v 30. letu službe in oče 2—3 otrok na mesec z draginjskimi dokladami vred 5500—6400 K, dočim dobi bančni uradnik s 3 službenimi leti okrog 8000 K mesečne plače. Ali se je potem čuditi, ako zapuščajo najboljši uradniki državno službo in se zatekajo v privatno? Vspričo tega vprašamo gospode okoli »Jutra«, kaj ste delali dve leti, da ste mirne duše pustili uradnike v taki bedi? Nič! Šele sedaj, ko se bližajo volitve, ste se šele zganili in pričeli reševati — službeno pragmatiko. Tako ste postopali z uradniki in zato zahtevate, da gre uboga uradniška para z vami čez drn in strn. Toda časi so minili, ko so se uradniki dali voditi za nos. Gospodje, volitve bodo to pokazale!

— **Strahopetniki.** »Slovenec« še dalje vlači Štritofovo zagonetno afero v volilno borbo. Sedaj, ko smo mu stopili na prste, se je popolnoma skril za »Jutrove« planke, češ da je samo to poročal kar »Jutrovci« govore. Strahopetnež je pozabil, da je zapisal nekaj trditev, ki so zrasle popolnoma na njegovem zelniku, namreč to, da so pri aferi udeleženi generali »Jugoslovenske zajednice« ter da se starejši gospodje trudijo, da bi potlačili objavo dokumentov. Na to lastno »Slovenčevo« trditev smo ga pozvali, naj pride z barvo na dan, naj navede, za kaj gre in naj imenuje imena. Sedaj ko bi moral to storiti, pa se skrije za »Jutrove« informatorje. Naj pove jasno, kdo je interveniral v tej zadevi in pri kom. Javnost naj sodi, kako bi s pravilnim imenom nazvali tako postopanje. Če bi rekli, da je infamija, bi rekli premalo. Kako delata »Slovenec« in »Jutro« v tej zadevi roko v roko, kaže današnje »Jutro«, ki na videz reagira na »Slovenčeva« namigavanja; v resnici pa priča, da se je vse skupaj zleglo v »Jutrovem« uredništvu, ki nakrat vštuli v zadevo dr. Ravniharja, ki da je bil takrat poverjenik, ko je bila sodna preiskava ustavljena. Zlobno je stilizirana ta notica, pa zopet tako previdno, da je ni mogoče zgrabiti pred sodiščem. Podleži! Povejte brez ovinkov, kaj morete v tej zadevi očitati dr. Ravniharju. Dajte priliko, **da boste pred sodiščem mogli nastopiti dokaz resnice.** To je ravna pot za — poštenjake. Ne čakajte na interpelacijo v skupščini, na katero pride kakor običajno odgovor šele po mesecih. Gospodje v »Jutrovem« uredništvu, pokažite se enkrat junake ter ne brizgajte blato iz zasede. In še se dobijo ljudje, ki delajo pokorščino mladinom ter jim slepo slede. Ali jih še ni sram te družbe?

— **Po »Sokolstvu« — »Glasbena Matica«.** Včeraj smo po pravici ožigosali »Jutrov« način volilne borbe, ki v svoje samopašne namene vlači v politično blato naše prve kulturne institucije. »Glasbena Matica« s svojim konservatorijem je že četrto leto v finančnih težavah. Nešteto prošenj je že romalo v Beograd, razne deputacije so intervenirale pri ministrih brez razlike strank in pri drugih merodajnih činiteljih, pa žalibog niso našle še pravega razumevanja za zavod, ki smo nanj upravičeno tako zelo ponosni. Bile so le deloma uslišane. Zategadelj je se na zadnji seji, kakor smo se informirali, ponovno sklenilo, da se pošlje posebna deputacija v Beograd, da posreduje na vseh merodajnih mestih v svrho sanacije Glasbene Matice. Da prideta pri tem v prvi vrsti v poštev slovenska ministra gg. Ivan Pucelj in dr. Gregor Žerjav, je le samo ob sebi umevno. Ravno tako pa, ker je Glasbena Matica nadstrankarska institucija, vsi poslaniški klubi, in naj pripadejo tej ali oni barvi. To je enostavno cela zadeva. Vse drugo so Jutrove fantazije — ki nimajo drugega namena, nego izrabljati položaj Glasbene Matice kot volilni manever proti dr. Ravniharju. Gospoda, hands off od naših kulturnih zavodov!

— **V bratski slogi,** kakor se spodobi mladinskemu in boljševiškemu glasilu, sta se danes našla »Jutro« in »Slovenec« ter naperila svoje pušice proti ravnatelju mestnega pogrebnega zavoda. Stvar okusa je, ako se v volilni borbi napada posamne osebe samo zato, ker se udejstvujejo izven svojih službenih ur kot svobodni državljani, še neokusnejše pa, ako se njih poklic izrablja za tarčo neslanih šal samo zato, ker dotičniki ne trobijo v mladinski, še manj pa v boljševiški rog. Ako bi mi sledili mladinskim in klerikalno - boljševiškim metodam, bi vsak dan morali prijemati za ušesa različne gospode, ki pa — nota bene — v svojih službenih urah agitirajo po uradih in izsiljujejo od podrejenih nameščencev obvezne podpise za gotove organizacije. No, mi za enkrat ne bomo sledili mladinsko - boljševiškemu zgledu ter bomo stopali po svoji začrtani ravni poti naprej, ne da bi se spuščali v osebne borbe, ako nas gospodje k temu ne prisilijo. V tem slučaju pa bomo zavihteli svoj bič in stavimo, **da bodo udarci skeleli.**

»Slovenec« se dela nemega, kadar se sproži kakšna zanj neprijetna stvar, dasi je sicer nadvse gostobeseden. Opetovano smo konstatirali, **da so duhovščina z dr. Jegličem na čelu in vsi pridobitni sloji v klerikalni stranki proti temu, da se je SLS zvezala s komunisti.** Pozvali smo »Slovenca«, naj javno in odkrito pove, ako je ta naša konstatacija neistinita. »Slovenec« na vse naše pozive previdno molči, ker se ne upa zlagati, da bi bila za komunistovsko - boljševiško kandidatsko listo navdušena duhovščina, še manj pa isti klerikalni pridobitni sloji, ki so jih Gosarjevci pustili brez vsakega zastopstva v bodočem občinskem svetu.

— Krajevni odbor »Jugoslovenske zajednice« za Poljanski okraj sklicuje za soboto, 18. t. m. pri »K o n j i č k u«, Ambrožev trg, sestanek vseh somišljenikov. Pričakuje se udeležba vseh zavednih pristašev, da se pogovorimo o podrobnem delu in agitaciji za ljubljanske občinske volitve.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

DRAMA.

Petek 17. nov. Svatba Krečinskega Red B;
Sobota 18. nov. Ploha. Izven.
Nedelja 19. nov. ob 3 pop. Krojaček junaček Izven.
Nedelja 19. nov. ob 8. zvečer Jack Straw Izven.
Ponedeljek 20. nov. Ploha Red C;
Torek 21. nov. Zaprto

OPERA:

Petek 17. nov. Zaprto;
Sobota, 18. nov.: Carmen. Red E.
Nedelja 19. nov. Seviljski brivec Izv.
Ponedeljek 20. nov. Zaprto
Torek, 21. nov.: Tajnost. Red D.

ŠENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.

V soboto, 18. nov.: Mladost. Ljubezenska drama z g. Rado Železnikom v vlogi Ivana. V korist Borštnikovemu in Verovškemu spomeniku.
V nedeljo, 19. nov.: Maškarada. Veseloigra.

* * *

— Iz gledališke pisarne. V soboto dne 18. t. m. se vrši v dramskem gledališču primiera vesele vaške igre prijubljenega hrvatskega dramatika Petra Petroviča »Plohe« z damami Vero Danilovo, Juvanovo, Rogozovo, Rakarjevo in Miro Danilovo ter gospodi Skrbinškom, Plutom in Ločnikom. Režijo vodi g. Rogoz. — V nedeljo, dne 19. t. m. popoldne se ponovi mladinska igra »Krojaček-junaček«.

Glasbeni vestnik.

— Pevke in pevci »Ljubljanskega Zvona«! V petek, dne 17. novembra točno ob pol 8. zvečer skupna vaja. Vse in vsi!

— Simfonični koncert Muzike dravske divizijske oblasti, pod vodstvom kapelnika dr. Josipa Čerina, **se vrši v ponedeljek 20.** t. m. Vse posetnike tega koncerta opozarjamo, da je začetek točno ob 8. zvečer in da ne bo prav nikakega odlašanja oziroma poznejšega začetka. Zato prosimo vse, da so par minut pred 8. uro na svojih sedežih. Koncert ima sledeči spored: L. Beethoven: Uvertura »Prometejeva stvarstva«, op. 43. A. Dvořak: Legende op. 59, št. 1, 2, 3, 4. Risto Savin: Suita iz baleta »Čajna punčika«, op. 26. I. Pri podzemskih boginjah. II. Svidenje. III. Pozdrav čajnih punčik. Tempo di menuetto. IV. Marcia. J. Brahms: »Simfonija št. 4«, e-mol, op. 98. I. Allegro non troppo. II. Andante moderato. III. Allegro giocoso. IV. Allegro energico e passionato. — Vstopnice so v predprodaji v Matični knjigarni na Kongresnem trgu, poslopje Filharmonične družbe.

— Koncert gospe Ade Poljakove. V torek, dne 21. t. m. se vrši v opernem gledališču koncert znamenite pevke gospe Ade Poljakove. Velezanimivi spored obsega več pesmi prvovrstnih ruskih, francoskih, staroitalijanskih klasičnih in modernih skladateljev. Vstopnice so na prodaj od danes naprej pri blagajni v opernem gledališču od 10. do pol 1. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne.

Sokolstvo.

— Telovadna akademija ljubljanskega Sokola se vrši v soboto dne 18. t. m. ob 8. zvečer v telovadnici Narodnega doma. Pri akademiji sodeluje pevski zbor J. A. D. Triglav. Vstopnina: Sedeži po D 8 in 5, stojišče D 2.

— Sokol I. Prvo predavanje v tej sezoni se vrši v soboto 18. t. m. na Taboru. Govori dr. I. L a h: Naši nacijonalni jesenski spominski dnevi (Kumanovo, Rapallo).

— »Sokol,« društvo v Šiški, priredi v soboto dne 18. novembra v ljudski šoli predavanje »o radiju«. Predava brat Guzelj. Začetek ob 8. — O d b o r.

— Dramatični odsek sokolskega društva na Viču vprizori v nedeljo 19. t. m. dve enodejanki »Don Pietro Caruso« in Maska satana«. Režijo in glavni vlogi ima g. L. K r a l j, **član kr. narodnega gledališča v** Ljubljani. Predprodaja vstopnic je pri bratu Jeločniku v Rožni dolini in br. Uranu na Glincah.

— »Sokol Ljubljana II« priredi za za svoje člane in članice ter po njih upeljane goste dne 18. novembra ob 20. uri zvečer družabni večer v salonu gostilne »Pri Mraku« na Rimski cesti.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 17. novembra 1922.

— Pred sporazumom s Hrvati? Zagrebška »Slobodna Tribuna« javlja: Zastopniki Hrvatskega bloka (dr. Drinković, dr. Krnjević in Predavac) so v svojih razgovorih z zastopniki vseh strank, posebno z gg. Ljubo Davidovićem in Stojanom Protićem, dobili utis, da se je v Srbiji v marsičem, posebno pa v hrvatskem vprašanju izpremenilo mišljenje na bolje in da je ustvarjena možnost, **da se takoj** začne večja akcija za sporazumno delo in za strmoglavljenje **sedanjega režima.** Te dni je sestanek zastopnikov Hrvatskega bloka in vseh načelnikov opozicijonalnih strank in skupin, ki žele sporazumno delovanje s Hrvatskim blokom in padec Pašić - Pribičevićevega režima. Plenum Hrvatskega bloka je sklican za 25. t. m., toda važni sklepi morejo priti i popreje, ker je že pred poldrugim letom glavni odbor HRSS sklenil, da poslanci lahko na poziv stranke odidejo v parlament. — Kakor vse kaže, smo na pragu velevažnih notranjepolitičnih dogodkov, ki bodo napravili konec Pribičević - Žerjavovemu režimu.

— Ob jubileju »Glasbene Matice«. »Glasbena Matica« v Ljubljani praznuje letos 50letnico svojega delovanja. Ta svoj jubilej hoče proslaviti s celo vrsto koncertov in to ne le v Ljubljani, ampak po raznih večjih krajih širom Slovenije. Zato priredi tekom meseca decembra, januarja in februarja s svojim pevskim zborom vokalne koncerte, na katerih se bodo proizvajale jugoslovenske umetne in narodne pesmi. Za enkrat pridejo v poštev sledeči kraji: Brežice, Celje, Črnomelj, Jesenice, Hrastnik, Kamnik, Kranj, Krško, Kočevje, Litija, Logatec, Maribor, Novo mesto, Ptuj, Radovljica, Ribnica, Škofja Loka, Trbovlje in Zagorje. Koncerti se vrše po določenem redu, ki bo sproti objavljen v dnevnem časopisju ter z letaki v kraju samem, kakor tudi v vsej bližnji okolici. Čas se je določil dogovorno z lokalnimi faktorji, ter se bodo vršili vsi koncerti v zgodnjih popoldanskih urah, tako da je mogoč poset tudi okolici posamnega kraja, kjer se vrši ta koncert. Vse glasbo ljubeče občinstvo opozarjamo na te koncerte. Podrobnosti se poizvedo lahko pri Glasbeni Matici v Ljubljani.

— Kraljevič Gjorgje. Iz Beograda javljajo, da odpotuje kraljevič Gjorgje v najkrajšem času v Švico v svrho zdravljenja. Na potu ga spremlja kraljevičev adjutant polkovnik Krstič in kraljevičov osebni tajnik. Kakor javljajo nekateri beograjski listi, namerava kraljevič odpotovati tudi v Ameriko, da tam obišče vse važnejše jugoslovenske kolonije.

— Inspekcija ljubljanske bolnišnice. Zdravstveni odsek za Slovenijo nam piše: Z ozirom na Vašo notico pod tem naslovom z dne 15. t. m. Vam sporočam, da g. ravnatelj beograjske bolnice dr. Stojkovič ni posetil ljubljanskih dobrodelnih zavodov v svrho i n s p e k c i j e, temveč le v svrho privatnega š t u d i j a, kakor je posetil prej tudi razne zdravstvene zavode v Danski, Nemčiji in Avstriji. Razen ljubljanske državne (prej deželne) bolnice je posetil g. dr. Stojkovič tudi bolnišnico za ženske bolezni, ki jo v Ljubljani na novo organizira ministrstvo za narodno zdravje in za katero so adaptacijska dela v stavbi, ki jo je za 18,000.000 K kupilo v to svrho ministrstvo narodnega zdravja od Kranjske hranilnice, skoro že dogotovljena. Izjave g. ravnatelja beograjske bolnišnice so bile le čisto privatnega značaja. Komisija pa, ki službeno inspicira vse bolnišnice v Sloveniji, bo v kratkem dovršila svojo nalogo in tedaj se bodo objavili rezultati inspekcije.

—Avstrija mora izročiti špecijalne karte! Veleposlaniška konferenca v Parizu je sklenila, da Avstrija ne sme proizvajati in prodajati geografskih kart nasledstvenih držav z večjim merilom kakor 1:200000. Ta določba se nanaša tudi na dotične klišeje, kakor zlasti na specialne karte in topografične načrte, ki jih mora Avstrija kot predmete vojaškega značaja izročiti nasledstvenim državam. Avstrija je doslej delala lepe kupčije s temi kartami, ki jih je za drag denar razpečavala zlasti v Češkoslovaški in Jugoslaviji.

— Zaslužni šolnik in šolska oblast. Pišejo nam: V 43. številki »Učiteljskega Tovariša« čitamo skoraj neverjetno vest, da šolska oblast poganja v pokoj velezaslužnega ravnatelja krške meščanske šole dr. Romiha. Na eni strani forsira ustanavljanje meščanskih šol ter jih otvarja celo v takih krajih, kjer bi bile razne strokovne šole mnogo koristnejše, plačuje na drugi strani izkušene šolnike z modro polo. Pa poglejmo po naših meščanskih šolah in videli bomo, kako trda ji gre za ravnatelje. Komaj pride mladenič od zelene mize, že ga obdare z ravnateljskim dekretom. Naši šolski oblasti je tak začetnik seveda več vreden kakor mož, ki je bil vse svoje življenje neumorno delaven na šolskem in narodnem polju, ki ni upogibal tilnika pred raznimi nemškimi mogotci, ki je znal na nemškem zavodu vzgojiti navdušene Jugoslovene, ki je ves svoj prosti čas posvetil narodnemu in prosvetnemu delu in ki se še čuti dovolj močnega, da vodi svoj zavod najboljšega slovesa še dalje po izkušenih potih. Ali ni to vnebovpijoča krivica? Pa še nekaj. Pritožujejo se, da vlada ne nakaže dovolj denarja za prosveto v Sloveniji. V tem slučaju bi bilo treba šteditи; pa je-li to štedenje, ako bo treba plačevati dva ravnatelja, enega aktivnega in enega upokojenega? Pa takih slučajev je več. V 42. številki »Učiteljskega Tovariša« čitamo krasen životopis rajnega celjskega nadučitelja Gradišnika. Pisal ga je njegov najboljši prijatelj celjski učitelj Kranjc. V njem govori o preganjanju, ki ga je rajni pretrpel s strani klerikalcev zaradi svojega naprednega prepričanja. A nekaj Kranjc zamolči, kar hočem tukaj navesti. V učiteljskem društvu je bil stavljen predlog, da se društvo zavzame za preganjanega Gradišnika, a ta predlog ni dobil večine. Zaradi tega je popadla učitelja Kranjca sveta jeza in javil je svoj izstop iz organizacije, »ki ni marala ščititi svojega člana«. To ravnanje je bilo popolnoma konsekventno, a imelo je to posledico, da je bil sedaj preteriran pri imenovanju Gradišnikovega namestnika. Nad 40 let že deluje, priden je kot čebelica, mož je še krepak in zdrav kot riba, a pojde v pokoj in z njim njegov enako stari tovariš, ki slovi kot imeniten sadjar. Kaj takega boli, in moža imata prav! Glede Kranjca je še omeniti nekaj jako značilnega. Imenovani slovi kot imeniten risar in mu ga po Humku menda ni para med slovenskim učiteljstvom. V svojem stanovanju ima krasno zbirko lastnih del, ki kažejo imenitnega strokovnjaka. Po nacijonalizaciji nemških meščanskih šol je manjkalo na vseh koncih in krajih strokovnih učiteljev risanja. V tej stiski je prevzel Kranjc risanje na celjski meščanski šoli v veliko zadovoljstvo staršev kakor zavodovega vodstva. A glej ga birokratskega konjička! Kranjc dobi ukaz, da mora položiti izpit za meščanske šole, sicer mora nazaj na osnovno šolo. Mož si je pa mislil: »Ako vam je več za mojo formaliteto, kakor za moje znanje, pa grem. Sem že prestar, da bi hodil k izpitom, kjer bi me moji bivši učenci izpraševali!« Potem je bilo za moralno vzgojo seveda bolje, ko je njegovo mesto prevzel N e m e c. Tako šolska oblast odstavlja stare izkušene šolnike in narodne delavce ter namesto njih nastavlja Nemce in druge proteže.

— Vlada republike Čile je imenovala za svojega častnega konzula v Zagrebu gospoda Gjura Matuliča Zarinova.

— Razpis notarskega mesta. Notarsko mesto v Ribnici, odnosno drugo notarsko mesto, ki bi se morebiti izpraznilo po premestitvi, je razpisano do dne 5. decembra.

— Državni cestarji. Gradbena direkcija razpisuje v namestitev 50 službenih mest državnih cestarjev. Interesente se opozarja na tozadevni razglas v »Uradnem Listu« pokrajinske uprave za Slovenijo št. 118.

— Smrtna kosa. Umrl je nenadoma 15. t. m. ob pol 20. zvečer g. Josip U m n i k v 63. letu starosti. Pogreb se vrši v soboto dne 18. t. m. ob 14. pop. iz deželne bolnišnice. N. v m. p.!

— Družbi sv. Cirila in Metoda so darovali uradniki strojnega oddelka obratnega ravnateljstva južne železnice 400 K mesto venca na krsto pok. g. rev. j. ž. Fr. Weinbergerju. Iskrena hvala.

— Iz Velikih Lašč nam pišejo: Pred kratkim se je od nas poslovil mož-poštenjak gospod Franc Š t e f a n č i č, ki je kot nadučitelj služboval polnih 19 let na tukajšnji šoli. Bil je priznano marljiv in vesten učitelj ter obče znana in priljubljena osebnost trdnega značaja. Ob priliki poslovilne konference učiteljstva je poklonil 75 D, ostalo učiteljstvo pa je zložilo 90 D za tukajšnjo revno šolsko mladino. Na iskrenem poslovilnem večeru, ki so se ga udeležili vsi tisti, ki so spoznali v njem in njegovi družici mirne in značajne duše, se je nabralo 134 D 75 par za Sokolski dom v Velikih Laščah. Vrlemu učitelju in prijetnemu družabniku kot tudi njegovi družici želimo obilo sreče in zadovoljnosti na novem službenem mestu, sosedom Ribničanom pa čestitamo na pridobitvi.

— Svečani sprejem naše torpedovke na dalmatinskih otokih. Pretekli teden je torpedovka štev. 7. prvič posetila nekatere kraje na otokih. Prebivalstvo je našo vojno ladjo, ki ji je zapovedoval kapetan Stankovič, povsod sprejelo z velikanskim navdušenjem. Na več krajih so pozdravljali torpedovko s streli iz topov in godbo, a narod je plakal od ginjenja, ko je zagledal vojni brod prvič z državno zastavo in čul povelje v našem jeziku.

— Stroga kontrola pri bolezenskih dopustih. Višji šolski svet je odredil, da se bodo dovoljevali bolezenski dopusti učiteljstvu le v gotovih mejah, vsi pa pod strogo uradnozdravniško kontrolo in pod lastno odgovornostjo teh zdravnikov. Višja šolska oblast se je postavila na stališče, da se lahkomiselni dopusti, ki se na škodo drž. finančam in šolski vzgoji ne smejo več trpeti.

— Poštna zveza Dunaj — Maribor — Beograd. Iz Maribora nam pišejo: V opetovanih slučajih se je izkazalo, da imata Dunaj in Gradec mnogo ugodnejšo zvezo z Zagrebom in Beogradom, kakor pa Maribor. Od kar vozi brzovlak 5 in ponočni brzovlak Dunaj — Beograd in obratno, se vzdržuje poštna zveza Gradec — Dunaj v tej smeri s temi vlaki, dočim Maribor po odhodu popoldanskega poštnega vlaka ob 17.25 do prihodnjega dne ob 5.15 nima nikake odprave v smeri Zagreb — Beograd. Praktičen vzgled: Zvečer ob pol devetnajsti na Dunaju oddano pismo za Zagreb se že drugo dopoldne dostavi in je zvečer že v Beogradu. Nasprotno, če damo v Mariboru pismo ob pol 18. na pošto, pride pismo šele drugi dan ob 12. v Zagreb, v Beograd pa šele naslednjega dne. Ako je znala inozemska poštna uprava skrbeti za tako točen poštni promet z Jugoslavijo, upamo, da naša poštna uprava ne bo hotela zaostajati za njo. V interesu trgovine in industrije ter poštnega prometa je, da se ta nedostatek čim preje odpravi.

— »Zimski vozni red«. Pravkar je izšel z odobrenjem ministrstva saobračaja zimski vozni red v knjižici z veljavnostjo od 1. novembra t. l., na 260 straneh. Obsega sedaj veljavni vozni red za celo Jugoslavijo (železnice,. rečna in morska plovitev itd.) in vse direktne zveze z inozemstvom. Dobiva se na vseh večjih postajah in pri inšpektoratu v Ljubljani, Ilirski, soba št. 24, po 15 D za izvod. Pri pismenih naročilih naj se pošlje denar naprej.

— Nove peči »Universal«, ki so obenem štedilniki, se kurijo z žaganjem, premogovnim prahom, čreslom itd. ali pa z drvmi, premogom itd. in gore neprestano od 8 do 15 ur, po velikosti. Deseturno gorenje ne stane niti eno krono, ako se vporablja žaganje, pri debelem gorivu pa nudijo prihranka najmanj 50%. S tem je doseženo največje štedenje. Naročajo se pri zastopništvu: **Stanko Žargi & Ko.,** trgovina z železnino, Ljubljana, Sv. Martina cesta 15.

— Ponesrečen otrok. V Lužah na Štajerskem se je te dni zgodila smrtna nesreča. Služkinja zaposlena pri Bratonovičevi se je odstranila z doma in pustila enoletno dete samo doma. Dete je udarilo po svetilki, ki se je prevrnila in ubila. Goreči petrolej se je razlil in v trenutku je bil otrok v plamenih. Na posledicah silnih opeklin je dete umrlo.

— Norec na železniškem vozu. Pretekli petek je na beograjskem kolodvoru policija opazila na strehi voza zagrebškega vlaka, nekega moža, ki je plezal po vozovih. Moža so potegnili z voza in odpeljali na stražnico, kjer so utovili, da je bivši gimnazijski profesor Štefan Iljaševič, ki je pred nekaj dnevi pobegnil iz norišnice v Stenjevcu pri Zagrebu.

— Kaznovana tihotapca. Na kolodvoru v Žombolju sta bila prijeta zakonca Kralj ker sta skušala iztihotapiti 4900 dolarjev in 32,000 lejev. Oddana sta bila carinskemu sodišču v Veliki Kikindi. Denar jima je bil zaplenen in obsojena sta bila na 150.000 dinarjev ter na dve leti zapora.

— Velika železniška tatvina. Trgovcu Ljudevitu Prüglerju iz Zagreba je bilo med vožnjo Maribor-Zagreb ali pa na kolodvoru v Zagrebu ukradeno raznega angleškega blaga v vrednosti 100.000 kron.

— Trdovraten morilec. Pretekli četrtek se je peljal učitelj Jordan Andjelkovič iz Brešnice z brzovlakom v Pačevo. Med vožnjo pa je kljub temu, da so ga zadrževali, skočil z drvečega vlaka. Vlak se je takoj ustavil, vendar se Andjelkoviču ni ničesar zgodilo. Prepeljan je bil v Beograd in ker je napravil vtis duševno nenormalnega človeka, je bil oddan policiji. Pri zasliševanju na policijski stražnici je nenadoma pograbil na mizi ležeč nož in se zabodel v trebuh. Prepeljan je bil v bolnico, vendar je umrl še tekom transporta.

— Razne tatvine. Tovarnarju Oberwalderju Domžalah je bil ukraden fotogr. aparat, vreden 20.000 K. V okolici Dobrove se že dalj časa dogajajo razne tatvine in vlomi Posestniku Franc Remecu je bilo odnešeno za 6300 K perila, posestniku Kuželu za 300 kron in posestniku Jerneju Glaviču za 4800 K. V Medvodah pa je bilo raznim posestnikom ukradeno večje množine različnega blaga v vrednosti več tisoč kron.

— Izgnana je bila iz naše kraljevine zloglasna Marija Druškovič iz Idrije radi vlačuganja in raznih tatvin.

Turistika in sport.

— Ljubij. akad. SK. : Ilirija rez., Svoboda Moste : Ilirija II. Na igrišču Ilirije pred državnim kolodvorom se vršita v nedeljo 19. t. m. dve nogometni tekmi. Ob pol 2. nastopita Svoboda Moste in Ilirija II., ob 3. Akademiki in rez. Ilirija. Slednja tekma obeta posebno dober sport, ker gojita obe moštvi kombinacijsko igro in ker sta obe v prav dobri formi.

— Težkoatletična sekcija S. K. »Jadrana« ima v soboto dne 18. t. m. ob 20. uri sestanek v gostilni pri Lozarju. Udeležba obvezna.

DRUŠTVENE VESTI.

— J. A. D. »Triglav« v Ljubljani. V soboto dne 18. novembra t. l. priredi »Sokol Ljubljana« ob 20. v telovadnici v Narodnem domu telovadno akademijo, pri kateri sodeluje tudi pevski zbor J. A. D. »Triglava« pod vodstvom tov. fil. Vilka R u s a. Odbor poziva aktivne Triglavane in cenjene starešine, da se v kar največjem številu udeleže te sokolske prireditve in sicer s trakovi. Zdravo! — O d b o r.

— »Narodne Čitalnice« v Celju občni zbor se vrši v soboto, 18. novembra v čitalnični sobi v Narodnem domu. Dnevni red: 1. poročila funkcijonarjev, 2. volitev odbora, 3. slučajnosti. Članstvo Čitalnice vljudno vabimo k udeležbi.

Najnovejša poročila.

Parlamentarna situacija.

TEŽIŠČE V ZAKONODAJNEM ODBORU.

— **Beograd,** 17. novembra. (Izv.) Za danes je sklicana plenarna seja zakonodajnega odbora z dnevnim redom: razprava zakonskega načrta o sodnikih in odvetnikih. Za današnjo odborovo sejo vlada v parlamentarnih krogih napeto zanimanje, ker je v zakonodajni odbor prenešeno težišče parlamentarne situacije. Kakor znano, je sekcija zakonodajnega odbora, ki je imela proučevati zakon o sodnikih in odvetnikih, prišla v oster parlamentarni konflikt z ministrom pravde dr. Laze Markovičem. Posledica tega konflikta je bila, da je minister pravde dr. Marković podal demisijo. Vlada te demisije ni odobrila, temveč jo je vzela samo na znanje. Danes se ima predvsem v zakonodajnem odboru izravnati konflikt med sekcijo in ministrom dr. Markovičem. Za slučaj, da bo zakonodajni odbor v plenumu odobril stališče sekcije, je pričakovati izbruha krize celokupne vlade.

Dr. Ninčić in Mussolini.

— **Beograd,** 17. nov. (Izv.) Snoči ob 11.45 je z orient-ekspresom odpotoval zunanji minister dr. Momčilo N i n č i ć v Lausanno na orientsko konferenco. Spremljata ga pariški poslanik dr. S p a l a j k o v i ć in pooblaščeni minister Ljuba N e š i ć. Pred odhodom je imel zunanji minister daljše konference z ministrskim predsednikom Pašićem. Razmotrivale so se nekatere podrobnosti glede programa in nastopa jugoslovenske delegacije. Po konferenci je bil zunanji minister sprejet v avdijenci od kralja Aleksandra. Zunanji minister bo skušal, da se v Lausanni ali kje drugje sestane z italijanskim ministrskim predsednikom Mussolinijem v svrho končnoveljavne ureditve vseh med obema državama spornih zadev.

Daljni vzhod se združi z Rusijo.

— **Moskva,** 16. nov. (Izv.) Ruska brzojavna agentura javlja iz Čite, da so sovjeti republike Daljnega vzhoda sklenili, da se združijo s sovjetsko Rusijo. Sovjetska vlada Daljnega vzhoda se razide. Imenovana je komisija 7 članov z nalogo izvesti združitev. Daljni vzhod bo tudi zastopan na vseruskem sovjetskem kongresu.

Incident v pariški zbornici.

— **Pariz,** 16 .nov. (Izv.) Zbornica je na današnji seji sprejela načrt glede ureditve bankrotne Kitajske banke. (Banque de Chines.) Načrt je bil sprejet s 444 glasovi proti 15. Tekom debate je rabil komunist Lafont zelo nevljuden izraz proti ministrskemu predsedniku Poincaréju. Slednji je od žaljivca zahteval zadoščenje. Poincaré mu je vzkliknil: »Prekličite besedo, ali pa ste nesramen človek«. Lafont ni hotel preklicati. Poincare mu je zopet zabrusil v obraz: »nesramen človek«. Lafont je proti temu protestiral. Nastal je v zbornici velik nemir.

Plačilo angleških vojnih dolgov Ameriki.

— **New York,** 16. nov. (Reuter.) Bančna tvrdka Morgan je Zvezni rezervni banki izplačala nadaljni znesek 50 milijonov dolarjev kot delno odplačilo zaostalih obresti od britanskih vojnih dolgov Zjedinjenim državam.

Borzna poročila.

— **Zagreb,** 17. novembra. (Izv.) Zaključek. Devize: Curih 11.30, 11.40, Pariz 4.235, 4.285, London 273.50, 278.50, Berlin 0.92, 1.12, Dunaj 0.084, 0.98, Praga 198.50, 201.50, Trst 2.88, 2.92, New York 61.—, 62.—, Budimpešta 2.40, 2.70. Valute: Dolar 60.—, 61.—, lira 2.84, 2.88.

— **Curih,** 17. nov. (Izv.) Današnja predborza: Zagreb 2.15, Berlin 0.0725, Praga 17.40, Milan 25.65, Dunaj 0.0073, Budimpešta 0.225, London 24.32, Pariz 37.70, Sofija 3.85, Newyork 5.4425.

— **Trst,** 16. nov. Beograd 35.05, Berlin 0.295, Praga 70.10, London 97.—, Pariz 147.—, Newyork 21.85, Curih 502.50.

— **Praga,** 16. nov. Beograd 48.75, Berlin 0.42, Milan 142.—, Pariz 208.50, London 140.—, Newyork 31.40, Curih 576.25.

— **Berlin,** 16 .nov. Zagreb 116.50, Praga 236.25, Milan 345.—, Pariz 500.—, London 33.900.—, Newyork 7525.—, Curih 1380.—.

— **Dunaj,** 16. nov. Devize: Zagreb 289.75, 290.25, Praga 2347.—, 2353.—, Curih 13505.—, 13.635.—, Valute: dinarji 1153.—, 1157.—, češke krone 2335.—, 2345.—, švicarski franki 13.420.—, 13.480.—, dolarji 73.250.—, 73.550.—.

Tečaji dunajske efektne borze z dne 16. novembra. Julijski 602.000.—, Credit 35.000.—, Sev. žel. 1.350.000.—, Drž. žel. 870.000.—, Alpinke 435.000.—, K. J. G. 1.450.000.—, Krupp 508.000.—, Železo 1.330.000.—, Škoda 926.000.—, Trboveljska 295.000.—.

Poizvedbe.

— **Izgubila** sta se dne 10. t. m. popoldne med 3. in 4. uro dva bankovca po 100 dinarjev od Kolodvorske ulice do hotela Union. Oddasta naj se upravi »Sl. Naroda«.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMŠEK.
Odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Poslano.

Gospoda

J. O. in »Jutru«

v odgovor:

V zadnjem času ste se me obilo privoščili in se Vam moram za to primerno zahvaliti. Ker me opozarja včeraljšnje »Jutro« na g. J. O., moram iz tega sklepati, da je le ta informator »Jutra«, ki je zahrepenel po judeževih groših in me zato tako zbesnelo napada.

V »Jutru« me pita z defravdantom, goljufom, tatom in ne vem kaj še vse. Dobro! Če »Jutru« ni znano, je pa gotovo znano g. J. O., da nisem ne eno, ne drugo in znano mu je tudi, zakaj sem umaknil tožbo itd. To pa ni znano naši javnosti in zato se čutim primoranega dati v javnost ta svoj greh in javnosti prepuščam končno sodbo.

Gospod J. O.! Li veste, zakaj sem umaknil tožbo? Ne toliko radi sebe kot pa radi osebe, katero poznate in veste, da stoji v Beogradu na vplivnem mestu in jo zato nočem vlačiti po predalih listov, tako kot Vi mene. Vi dobro veste, g. J. O., da nisem defravdiral ali ogoljufal državo niti za en vinar in dobro veste, da sem bil pred dvemi leti državni uradnik, ki je živel v tujini z ženo in otroci v največji bedi in veste dobro, da sem pod težo bede bil orodje gotovim ljudem in sem ž njimi vred skušal obogateti na račun banaških čifutov. Toda beda je bila velika, čast še večja. Po tem poskusu sem se prvi zavedel, da skačem v brezdno in sem se pravočasno zadržal, da ne ubijem svoje časti in svoje družine — in popravil sem to, v kar me je družba in beda zapeljala.

Se li upate javno trditi g. J. O. in »Jutro«, da se me drži en sam krivični vinar?

Vidite g. J. O., jaz bi imel do človeka, ki bi moral radi bede postati nečasten človek in se pravočasno zave ter ostane kljub veliki bedi časten — sočutje in spoštoval bi ga. Tudi pomagal bi takemu človeku, da ne bi zašel več v bedo in enake poskuse. Kaj pa ste Vi storili in kaj je storilo »Jutro« s takim človekom? Skušata ga popolnoma uničiti, vzlic temu, da dobro vesta, da ni defravdant, ne goljuf, ampak da bi imel to postati, če se ne bi pravočasno spomnil, da ima vsak človek svojo čast in da je bolje v bedi umreti, nego nečastno živeti.

Gospod J. O.! Tak je potek mojega greha. Je greh in ni greh. Javnost upam, da pozna pregovor, ki pravi: Bolje en spokornik kot 99 pravičnih. Vem, da posedujem še svojo čast in da se vzlic tej poskušeni defravdaciji, ki bi jo moral zagrešiti vsled bede in slabe tovarišije, pokažem med svet, ker vem, da pozna naša javnost bedo javnih namenčencev in ve, da ne bi bilo nič čudnega, če zaide kdo teh revežev na krivo pot. Jaz sem šel s te krive poti pravočasno na pravo pot.

H koncu še nekaj:

Gosp. J. O. in »Jutru«. Sem revež rojen in bom revež umrl. Poleg svoje borne plače nimam razpoložljivega denarja, da bi si privoščil razkrivati razne grehe. A verjemite mi, če bi ga imel — bi znal tudi Vladimir Kravos poiskati kake akte o valutnih špekulacijah in zvezah s firmo Mesarovič & Resler, pa ni denarja in zato ne smem nobenemu nič očitati in moram molčati.

To je moj odgovor na vse napade in moja odkrita izpoved naši javnosti. Upam, da mi bo »Slov. Narod« rad brezplačno priobčil ta odgovor in upam, da me bo javnost, vsaj poštena naša javnost, branila pred hijenami, ki se živinsko vržejo na svoje uboge žrtve.

V Ljubljani, 17. novembra 1922.

Vladimir Kravos.

Moško kolo

znamke „Puch" skoraj novo, je naprodaj. Naslov v upr. Slov. Naroda. 9853

Samostojen pofir

za visoke in betonske stavbe išče mesto. Nastop takoj. Ponudbe pod „Pofir 9864" na upravo Slov. Naroda. 9864

Inženir

s sestro išče večjo, prazno **ali** mebljovano sobo proti vsaki najemnini. Ponudbe pod „Inženir 9842„ na upr. Sl. Naroda.

Olivno olje

garnitirano čisto brez vsake primesi pošilja proti plačilu po pošti ali železnici v pločevinastih posodah Adam Pestorić, Zeleznika (Boka Kotorska). 9848

Svarilo.

Proti vsakomur, kdor bi o meni razširjal lažnjive stvari, katerih me je obdolžil na Šapu stanujoči dninar Jakob Javornik, bodem sodnijsko postopal. Tudi proti imenovanemu sem vložil tožbo.

Šmarje-Šap, dne 16. novembra 1922.

9847 **Pompe Rudolf**, post. odpr.

Sprejme se

solliden gospod na dobro domačo hrano in stanovanje v majhno prijlično sobo. Cena 2200 kron mesečno. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 9851

Na hrano

se sprejme 6 boljših gospodov. Naslov ppve uprava Slov. Naroda. 9863

Iščem popolnoma samostojno, izvežbano

prodajalko

papirne stroke za takoj ali za 1. januar. M. Tičar, Ljubljana, Selenburgova ulica štev. 1. 9862

Soliden gospod išče za takoj ali za 1. december snažno, lepo opremljeno

sobo

s posebnim vhodom. Ponudbe pod „Bančni prokurist 9860" na upravo Sloven. Naroda. 9860

Soliden gospod išče za takoj ali pozneje

mesečno sobo

proti dobri najemnini. Ponudbe pod „Nujno" na anonČno družbo Aloma Company, Ljubljana, Tongresni trg 3/I. 9845

Nova vila

z vrtom v Stožicah z dvema stanovanjema se zaradi odpotovanja takoj proda. Kupcu je takoj na razpolago veliko stanovanje z vsemi pritiklinami. Pojasnila pri upravi Slov. Naroda. 9870

Mlad častnik

išče solidno meblovano sobo za takoj. Ponudbe pod „V. D. 9866" na upravo Slov. Naroda. 9866

Soba.

Išče se mala soba s 1. decembrom z eno posteljo. Ponudbe pod „U. J. 9859 na upravo Slov. Naroda. 9859

Krasen model

(Mantelkleid), nov, temnomoder, iz ševiota, za srednjo postavo, cena 1250 Din., ter več parov nizkih ženskih čevljev št. 38 se po ceni proda. Bleiweisova cesta 4, I. n. 9865

Posojilo.

50 000 Din. posojila išče tehnično podjetje proti visokim obrestim. Ponudbe pod „50.000—9897" na upravo Sloven. Naroda. 9893

Krepak ključavničarski vajenec

se takoj sprejme. Dobi tudi hrano in stanovanje. Dobro šolsko spričevalo pogoj. Strojno ključavničarstvo Strass, Stajersko. 9871

Fižol, krompir, čebulo

in druge poljske pridelke nudi tvrdka JOS. LAH, Osluševci pri Veliki Nedelji 9872

Mlad trgovec

Srbijanac traži mebliranu sobu sa električnim osvetlenjem in zasebnim ulazom, po mogućstvu u blizini klaonice. Svoje adrese predati u upravi ovoga lista pod znakom „Srbijanac 9867". 9867

Oreške

suhe, letošnjega pridelka, kupuje veletrgovina

Ed. Supanz — Pristava.

Elektroinštalater

popolnoma samostojen, in

stikalni paznik

nad 35 let star, vešč obratovanja s stroji visoke napetost, se sprejmeta takoj. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in plačilnimi zahtevki. — Elektrarna v Kranju Pavel Mayr in drug.

Prva specijalna trgovina z rokavicami in parfumi nudi:

najnovejše modne specijalne **rokavice** za dame in gospode v vseh najlepših barvah, kakor tudi **črne** in **vsebarvne** najboljše vrste **negavice.**

Najfinejši pristni francoski parfumi.

Najboljše vrste kolinske vode.

Eau de Cologne

O. Bračko, Ljubljana.

Dunajska cesta štev. 12

Proda se

šivalni stroj. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 9846

Želi se pouka

v romunščini. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 9804

Star klavir za 4000 K

se proda, uporabljiv za začetnike, brez zaboja. Ponudbe pod „Klavir za 4000 K 9831" na upravo Sl. Naroda. 9831

Violini

3/4 in 1/1 dobro ohranjeni se po ugodni ceni prodasta. Novi Vodmat 201. 9828

Stanovanje s hrano

išče akademik po mogočnosti v sredini mesta. Ponudbe pod „Montanist 9826" na upravo Slov. Naroda. 9826

Poslovodja

in obenem potnik se sprejme. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Ponudbe na Prvo južnoštajersko vinarsko zadrugo r. z. z o. z. v Celju. 9656

Prejemalec lesa

se sprejme takoj. Pismene ponudbe pod „G. G. 9788" na upravo Sl. Nar. 9788

Vagončke

za prevažanje lesa kupi takoj Kulovec Co., parna žaga, Straža, Dolenjsko.

Prodajalo se

verige za pritrjevanje ladij in za „boje", debele od 15 do 60 milimetrov, po lir 85 kvintal, franko postaja v Trstu. Ponudbe na Siberna, Trst. via Fosco o 26. 9815

Trezen in vstrajen

strojni paznik

kateri se razume pri Dieselmotorju, želi mesta pri kakem manjšem obratu v kaki elektrarni na deželi. Ponudbe pod „Dober delovec 9833" na upravo Sloven. Naroda. 9833

Javna dražba

mizarskega orodja, dveh ročnih vozov in razno se vrši v nedeljo 19. novembra ob 2. v Rožni dolini nasproti G. Galetove tovarne. 9808

Na Bledu se proda

hotel „Evropa" s 30 kompletno opremljenimi sobami ter opremljenimi restavracijskimi prostori, nadalje tudi vila s 3 sobami, kuhinjo, pritiklinami in parkom. Pojasnila daje Kendova grajska uprava na Bledu. 9795

Mesta pisarniškega sluge

išče trezen, zanesljiv mladenič. Vešč slov., nem., ital. in francoskega jezika. Ponudbe pod „Več jezikov 9835" na upravo Slov. Naroda. 9835

Stavbna parcela

v lepi legi pod Rožnikom, obsega 1200 kvadr. metrov, mimo je napeljan vodovod in elektrika, **na prodaj.** Naslov pove uprava Slov. Naroda. 9762

Za vajenca

bi vstopil v trgovino z železnino, manufakturo ali špecerijo deček iz boljše hiše, ki je dovršil 3 meščanske razrede, kjer bi tudi dobil hrano in stanovanje; eventuelno bi se šel tudi učit ključarstva. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 9707

Na prodaj 2 peči

ena Lutz, druga je polnilna peč. Ogleda se pri g. Brilli, lekarnarju v Litiji. 9810

Pisarniška moč

z znanjem stenografije, strojepisja in po možnosti stroj. knjiž., se sprejme. Ponudbe pod „Takoj 9838" na upravo Sl. Naroda. 9838

Kiša z vrtom

na mirnem kraju v Ljubljani, se proda. Stanovanje prosto v dveh mesecih. Pojasnila daje g. A. Škof, Kopitarjeva ul. št. 6—II. 9721

Pisalna miza

se kupi. Ponudbe na čevljarsko zadrugo, Hrenova ulica 4. 9821

Zimska suknja

črna, skoraj nova, za manjšega gospoda, se ceno proda. — Sodna ulica 11—II, desno. 9745

Proda se stavbena parcela

v prometnem kraju ob državni cesti poleg kolodvora. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 9811

Prodajalka

špecerijske stroke, pridna in poštena, se takoj sprejme pri tvrdki **Ivan Dečko, Celje.** 9792

Parketne deščice

iz slavonskega hrasta in bukove dobavljam v vsaki množini najceneje.

Jos. R. Puh, Ljubljana,

Gradaška ulica 22. Telef. 513.

Krompir

lep, savinski dobavlja vsako množino po zelo nizki ceni **Praznik & Novak, Celje.** 9-27

Večjo množino krmilne

pese, repe in korenja

proda Franjo Suhadolnik, Borovnica. 8. 9829

Blago za pravljeko divanov in drugega pohištva v veliki izberi, dalje različno platno in juta za tapetnike, sedlarje i. t. d. priporoča tvrdka

A. & E. Skaberne Ljubljana Mestni trg 10

PERJE

vsak čas po najnižjih cenah pri

E. VAJDA,

IZVOZ DVIJACINE IN PERUTNINE: ČAKOVEC, Medjimurje, Jugoslavija.

Brzojavi. VAJDA, Cakovec, telef. 59

Na prodaj dvoje enonadstropnih

hiš

z gospodarskim poslopjem (veliko skladišče, konjski hlev, poleg tudi nekaj vrta. V eni hiši je lepa prostorna trgovina. Kraj na periferiji Ljubljane, prometen in pripraven za vsakovrstno obrt. Cena zelo nizka. Da se event. tudi v najem. Naslov pove uprava Slovenskega Naroda 9807

PERILO

za dame, gospode in otroke

po znižanih cenah pri

A. Šinkovic nasl. **K. Soss**

LJUBLJANA, Mestni trg 19.

Valjčni mlin, Kuralt Josip, Domžale

Prodaja pšenično moko, otrobe in sploh vse mlinske izdelke po najnižjih cenah. — Naslov za pisma in brzojave

KURALT JOSIP, DOMŽALE

Zahtevajte cenik! Zahtevajte cenik!

Imam vedno v zalogi

usnjate suknjiče

ter jih izdelujem na željo po meri od K 3.000 naprej. Trgovcem dam popust.

Kristijan Premru, Kranj

modni krojač in izdelovatelj usnjenih suknjičev

Pozor industrijalci!

V najkrajšem času razpolagam z velikimi množinami železo-manganove rude, katera vsebuje 40 do 50% čistega mangana. Interesenti naj se blagovolijo obrniti na I. PALJEVEC, Šmarjetni manganov rudnik, Kranj. 9861

SEF NABAVLJAČKOG ODELENJA

potreban nam je. **Samo prvorazredne sile,** potpuno teorijski i praktični spremni, neka nam do 15. decembra o. g. podnesu ponude sa uslovima, dokazima sposobnosti, referencama i označe datum preuzimanja dužnosti.

SAVEZ NABAVLJAČKIH ZADRUGA DRZAVNIH SLUŽBENIKA U BEOGRADU.

Prima banaške prašiče špeharje imam vedno v zalogi.

Vsako soboto in nedeljo sveže domače jetrne, krvave in mesene klobase.

Vina dolenjska in štajerska prvovrstna.

Za obilno udeležbo se priporoča

Joško Jebačin,

Dolenjska cesta. 9862

Namesto vsakega obvestila.

Tužnim srcem naznanjam v svojem ter v imenu svojih otrok prežalostno vest, da je naš iskrenoljubljeni soprog odnosno oče, gospod

Josip Zupančič

mesar

včeraj popoldne ob en četrt na 6. uro, po daljši, mukepolni bolezni, previden s tolažili sv. vere v starosti 43 let mirno in udano preminul.

Pogreb nepozabnega rajnika se vrši jutri v soboto, dne 18. novembra t. l. ob pol. 4. uri popoldne iz mrtvašnice deželne bolnice k Sv. Križu.

Bodi mu prijazen spomin!

V Ljubljani, dne 17. novembra 1922.

Ivana Zupančič, soproga.
Milka, Ivica, Toaček in **Jožica,** otroci.

Zahvala.

Vsem ljubim prijateljem, znancem in sorodnikom od blizu in daleč, ki so mi ustmeno ali pismeno izrekli toliko iskrenega sočutja in vsem onim, ki so v tako obilnem številu spremili mojega srčnoljubljenega, zlatega soproga

Miškota

k večnemu počitku ter mu v slovo položili cvetk na krsto, izrekam tem potom svojo globoko srčno zahvalo.

To vsestransko sočutje mi nekoliko lajša moje srčno bolest!

Še enkrat: Iskrena hvala vsem in vsakemu posebej!

V Ljubljani, dne 16. novembra 1922.

Globoko žalujoča Kristina Reicher vdova Frisch.

Delniška glavnica: **K 20,000.000·—**

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

Rezervni zakladi: **K 6,500.000·—**

Podružnice:
Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec.

ŠELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1.
Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

TELEFONI št. 146. 458.
Brzojavke: TRGOVSKA.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.